

Sygn. akt: II AKa 407/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Barbara Suchowska (spr.)
Sędziowie	SSA Mariusz Żak SSA Helena Kubaty
Protokolant	Agnieszka Przewoźnik

przy udziale przy udziale Prokuratora Prokuratury Rejonowej Częstochowa-Południe
w Częstochowie Joanny Michalak

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2016 r. sprawy

1. **P. S.** s. J. i B., ur. (...) w C.
2. **K. K. (1)** s. M. i E., ur. (...) w C.
3. **K. K. (2)** s. D. i B., ur. (...) w C.

oskarżonych z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 157 § 2 kk przy zast. art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 14 czerwca 2016 roku

sygn. akt II K 77/16

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Częstochowie) na rzecz adwokatów J. J. (2) i B. C. – Kancelarie Adwokackie w C. kwoty po 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych, w tym 23 % VAT, z tytułu obrony z urzędu udzielonej oskarżonym K. K. (1) i K. K. (2) w postępowaniu odwoławczym, a nadto na rzecz adw. J. J. (2) kwotę 127 (sto dwadzieścia siedem) złotych z tytułu zwrotu kosztów przejazdu;
3. zwalnia oskarżonych od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSA Helena Kubaty SSA Barbra Suchowska SSA Mariusz Żak

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z dnia 14 czerwca 2016 r. oskarżeni P. S., K. K. (1) i K. K. (2) zostali skazani za przestępstwo polegające na tym, że w dniu 5 marca 2016 roku w C., działając wspólnie i w porozumieniu użyli przemocy wobec M. S. w ten sposób, że P. S. kilkakrotnie uderzył go w głowę pięściami przy czym na jednej pięści miał masywny metalowy kastet, to jest działając w sposób bezpośrednio zagrażający życiu pokrzywdzonego, czym spowodował u niego obrażenia ciała powodujące rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni w postaci: rany tłuczonej małżowiny usznej lewej, stłuczenia i głębokiego otarcia skóry okolicy jarzmowej lewej, stłuczenia i otarcia skóry okolicy wargi dolnej lewej, stłuczenia żuchwy po stronie lewej a następnie dokonali kradzieży butelki whisky (...) o poj. 1 litra, wartości 58,99 zł, którą K. K. (2) wyrwał z rąk pokrzywdzonego, który to czyn zakwalifikowany został z art. 280 § 2 kk w zw. z art. 157 § 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk wobec P. S. a wobec K. K. (2) i K. K. (1) z art. 280 § 2 kk.

Sąd I instancji wymierzył za to przestępstwo P. S. na podstawie art. 280 § 2 kk w zw. z art. 11 § 3 kk karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności a na podstawie art. 280 § 2 kk w zw. z art. 60 § 2 i § 6 pkt 2 kk K. K. (1) karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz K. K. (2) karę 2 lat pozbawienia wolności.

Na poczet orzeczonych kar, na podstawie art. 63 § 1 kk zaliczono oskarżonym okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, to jest: P. S. od dnia 5 marca 2016 r. godz. 20.30 do dnia 14 czerwca 2016 r., K. K. (1) od dnia 5 marca 2016 r. godz. 20.30 do dnia 7 marca 2016 r. godz. 14.25, K. K. (2) od dnia 23 marca 2016 r. godz. 7.40 do dnia 24 marca 2016 r. godz. 11.00.

Orzeczono przepadek na rzecz Skarbu Państwa, na podstawie art. 44 § 2 kk, dowodu rzeczowego w postaci kastetu.

Orzeczono o kosztach postępowania, zwalniając oskarżonych od obowiązku ich uiszczenia.

Wyrok powyższy zaskarżyli obrońcy wszystkich oskarżonych.

Obrońca oskarżonego K. K. (2), zaskarżając wyrok w całości zarzucił:

1/ obrazę przepisów postępowania, a w szczególności:

- art. 7 k.p.k. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na odmowie waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego K. K. (2) w zakresie, w którym wskazywał, iż nie wiedział on o posiadaniu oraz używaniu przez oskarżonego P. S. kastetu i uznaniu, iż oskarżony musiał widzieć kastet albowiem znajdował się w niedużej odległości, miejsce zdarzenia jest dobrze oświetlone, co doprowadziło do błędnego uznania, iż oskarżony K. K. (2) swoim zamiarem obejmował wszystkie znamiona zarzucanego mu przestępstwa a w konsekwencji zastosowania art. 280 § 2 k.k., podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na formułowanie tak kategoriycznych wniosków;
- art. 7 k.p.k. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na uznaniu, iż działanie P. S., które swoją świadomością miał obejmować oskarżony K. K. (2), było działaniem bezpośrednio zagrażającym życiu pokrzywdzonego M. S. co doprowadziło do błędnego zastosowania art. 280 § 2 k.k., podczas gdy powyższe ustalenie nie znajduje potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym;
- art. 7 k.p.k. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na uznaniu, iż działanie oskarżonego K. K. (2) podjęte zostało w celu przywłaszczenia butelki whisky, podczas gdy oskarżony K. K. (2) jednoznacznie wskazał, iż nie miał zamiaru włączyć ww. przedmiotu do swojego majątku tj. nie działał w celu przywłaszczenia, a brak jest dowodów podważających ww. stanowisko.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty obrońca wniósł o zmianę wyroku poprzez uznanie, że czyn oskarżonego wypełnia znamiona przestępstwa opisanego w art. 157 § 2 kk i wymierzenie kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania.

Obrońca oskarżonego K. K. (1) zaskarżając wyrok w całości zarzucił:

1/ obrazę prawa materialnego, tj. art. 280 § 2 k.k. poprzez błędną kwalifikację prawną czynu zarzucanego oskarżonemu, polegającą na bezzasadnym uznaniu, że zachowanie oskarżonego K. K. (1) wyczerpało znamiona czynu zabronionego z art. 280 § 2 k.k. podczas, gdy zachowanie oskarżonego wyczerpało – co najwyżej – znamiona wykroczenia z art. 119 § 1 k.w.

2/ obrazę przepisów postępowania karnego, mającą istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia,

- art. 4 k.p.k., art. 5 § 2 k.p.k., art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez:

a) przekroczenie przez Sąd I instancji przy ocenie materiału dowodowego zasady obiektywizmu oraz zasady swobodnej oceny dowodów, rozstrzygnięcie występujących w niniejszej sprawie wątpliwości wyłącznie na niekorzyść oskarżonego, nieuwzględnienie dowodów przemawiających na korzyść oskarżonego, w szczególności wyjaśnień oskarżonego,

a w konsekwencji wyprowadzenie wniosków wyłącznie niekorzystnych dla oskarżonego,

b) oparcie ustaleń faktycznych na zeznaniach pokrzywdzonego podczas, gdy charakteryzują się one licznymi sprzecznościami oraz nadmiernym subiektywizmem.

Wskazując na powyższe zarzuty apelacyjne, na zasadzie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o:

1/ zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, iż zachowanie oskarżonego K. K. (1) wyczerpało znamiona wykroczenia z art. 119 § 1 k.w.

i wymierzenie mu kary w dolnych granicach ustawowego zagrożenia;

2/ ewentualnie o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Obrońca oskarżonego P. S. zarzucił:

1/ obrazę przepisów postępowania to jest:

a) art. 4 i 7 k.p.k. poprzez:

- uznanie, iż oskarżony P. S. działał w sposób bezpośrednio zagrażający życiu pokrzywdzonego, podczas gdy samo posługiwanie się

w toku zdarzenia kastetem nie daje podstaw do przypisania przestępstwa

z art. 280 § 2 k.k.,

- uznanie, iż na skutek zachowania oskarżonego życie pokrzywdzonego było realnie i faktycznie zagrożone, podczas gdy z opinii biegłego sądowego wynika, że obrażenia doznane przez pokrzywdzonego spowodowały rozstrój zdrowia trwający nie dłużej niż 7 dni, co wykluczało realność zagrożenia życia pokrzywdzonego,

b) art. 60 § 1 k.k. w zw. z art. 54 § 1 k.k. poprzez ich niezastosowanie, mimo iż oskarżony jest sprawcą młodocianym, a w konsekwencji

c) rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności wymierzonej w wysokości 4 lat i 6 miesięcy

wniósł o zmianę kwalifikacji poprzez przyjęcie, iż zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i wymierzenie P. S. łagodniejszej kary.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacje obrońców wszystkich oskarżonych, jako niezasadne, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Wbrew podniesionym w ich treści zarzutom, sąd I instancji przeprowadził postępowanie prawidłowo. Wszystkie zgromadzone dowody poddał wnikliwej analizie i nie przekroczył przy ich ocenie reguł określonych w art. 7 k.p.k.

Wszyscy skarżący, niezależnie od formalnej treści zgłoszonych zarzutów, zakwestionowali w istocie poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, które jednak w ocenie sądu odwoławczego są prawidłowe, podobnie jak wyciągnięte z nich wnioski w zakresie winy oskarżonych i kwalifikacji prawnej przypisanego im przestępstwa.

Nie ma wątpliwości co do tego, że wszyscy oskarżeni w krytycznym czasie byli na miejscu zdarzenia, co wynika zarówno z zeznań pokrzywdzonego M. S., jak również z wyjaśnień oskarżonych.

Odnosząc się zatem do zawartych w apelacjach zarzutów i wspierającej je argumentacji rozważyć należało, czy trafne jest ustalenie sądu merytorycznego, w zakresie przypisanego im współdziałania przestępczego oraz roli jaką każdy z oskarżonych w jego popełnieniu wypełnił.

Obrońca oskarżonego K. K. (2), odwołując się do zasady swobodnej oceny dowodów, która wedle zaprezentowanego w tej apelacji stanowiska miała zostać naruszona, nie wykazał by rozstrzygnięcie sądu I instancji nie znajdowało oparcia w materiale dowodowym, bądź było sprzeczne z zasadnymi logiki czy doświadczenia życiowego. Rozważania przedstawione przez skarżącego stanowią jedynie polemikę z ustaleniami sądu, które są spójne i przekonujące.

Zauważyć należy, że przyjmując, iż oskarżeni działali w ramach przestępczego porozumienia, które miało charakter konkludentny i przejawiało się w przystąpieniu oskarżonych K. K. (2) oraz K. K. (1) do działania na szkodę M. S., podjętego uprzednio i kontynuowanego przez oskarżonego P. S., sąd I instancji opierał się nie tylko na relacji pokrzywdzonego ale także na wyjaśnieniach oskarżonych. Podkreślić należy także, że relacja pokrzywdzonego w istotnych elementach jest spójna z wyjaśnieniami oskarżonych.

Oskarżony P. S. przyznał się bowiem do pobicia pokrzywdzonego zabezpieczonym kastetem, zaś oskarżeni K. K. (1) i K. K. (2) do obecności na miejscu zdarzenia i zabrania butelki alkoholu. Słusznie sąd I instancji przyjął, że zeznania pokrzywdzonego, bardzo szczegółowo opisujące sposób działania oskarżonego P. S., oraz posiadany przez niego i używany kastet, a także zachowanie pozostałych oskarżonych, zwłaszcza co do miejsca, w które podeszli, by wesprzeć swojego kolegę, dawały pełną podstawę do przyjęcia, że mężczyźni ci mieli dokładne rozeznanie co do przebiegu zajścia na jego pierwszym etapie.

Zauważyć należy, że M. S. pomimo tego, że był atakowany przez P. S. dokładnie widział i opisał narzędzie jakim oskarżony się posługiwał. Gdyby nawet przyjąć, że pozostali oskarżeni nie widzieli wcześniej u swojego kolegi przedmiotowego kastetu i nie mieli świadomości, w jaki sposób zamierza go użyć, to w sytuacji, gdy znaleźli się w pobliżu atakowanego pokrzywdzonego oraz stojącego naprzeciw niego oskarżonego P. S., taką wiedzę niewątpliwie powzieli. Pokrzywdzony posiadał już wówczas widoczne i krwawiące obrażenia na twarzy i głowie, zaś oskarżony P. S. w dalszym ciągu narzędziem tym się posługiwał.

Skoro zatem w takiej sytuacji oskarżeni K. K. (2) i K. K. (1) przystąpili do dalszego działania, po uprzednim wypowiedzeniu słów świadczących

o wcześniejszym kontrolowaniu przebiegu zdarzenia, w sposób wskazujący na zamiar udzielenia swojemu koledze pomocy, a następnie jeden z nich wyrwał z rąk pokrzywdzonego butelkę whisky i razem się oddalili, to jak słusznie przyjął sąd

I instancji, podobnie jak oskarżony P. S. zrealizowali znamiona przypisanego im przestępstwa z art. 280 § 2 k.k.

Porozumienie pomiędzy sprawcami przestępstwa w tym przypadku, jak trafnie przyjął sąd I instancji, miało charakter konkludentny i wyrażało się w zachowaniu wszystkich oskarżonych, które się wzajemnie uzupełniało.

Rozważania obrońcy oskarżonego K. K. (2) zmierzające do wykazania, że z powodu początkowej odległości dzielącej tego oskarżonego od miejsca zdarzenia, sztucznego oświetlenia czy też innych zakłócających widoczność przeszkód, nie widział on kastetu, pozostają w oczywistej sprzeczności z relacją pokrzywdzonego, której słusznie sąd I instancji przyznał walor wiarygodności.

Także zarzuty i argumenty zaprezentowane w apelacji obrońcy oskarżonego K. K. (1) nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zauważyć należy, że Sąd Okręgowy nie przypisał temu oskarżonemu, by on sam bezpośrednio stosował wobec pokrzywdzonego przemoc fizyczną, czy też by posługiwał się kastetem ani też, by osobiście zabierał mu butelkę alkoholu, lub też, by kierował pod adresem pokrzywdzonego groźby. Stanowisko sądu merytorycznego odnoszące się do roli jaką w tym przestępczym procederze wypełnił wymieniony oskarżony zostało wyraźnie przedstawione w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku. Jego podrzędna rola w popełnieniu tego przestępstwa mogła być jednak jedynie uwzględniona przy miarkowaniu kary, co zresztą miało miejsce, nie stwarzała natomiast podstawy do innej oceny prawnej jego działania.

Przywołany przez skarżącego przepis art. 119 § 1 kodeksu wykroczeń, w świetle ustaleń w sprawie tej poczynionych, absolutnie nie znajduje tu zastosowania.

Nie ma też podstaw do przyjęcia, o co z kolei wniósł w apelacji obrońca oskarżonego K. K. (2), by w odniesieniu do tego oskarżonego znajdował zastosowanie przepis art. 157 § 2 k.k. zwłaszcza, iż bezsporne w sprawie jest to, że obrażenia ciała jakich doznał M. S. spowodował oskarżony P. S..

Warto odwołać się ogólnie do ugruntowanego w tym zakresie orzecznictwa sądów, w którym jako zasadę przyjmuje się zindywidualizowaną odpowiedzialność za skutki działania, które można przypisać konkretnemu ustalonemu sprawcy.

Za całkowicie chybiony uznać też należało zarzut obrońcy oskarżonego K. K. (2) odnoszący się do przypisanego przez sąd temu oskarżonemu zamiaru przywłaszczenia alkoholu odebranego pokrzywdzonemu. Wyjaśnienia tego oskarżonego, w których oświadczał, że nie był nim zainteresowany, gdyż nie spożywa alkoholu, przeniósł go jedynie w inne miejsce, pozostawił współoskarżonym a następnie wspólnie z nimi palił papierosy zakupione za pieniądze pochodzące ze sprzedaży przedmiotowej whisky, w całej rozciągłości przemawiają za trafnością oceny jakiej i w tym zakresie dokonał sąd I instancji.

Na akceptację nie zasługiwał również zarzut odnoszący się do oceny zeznań pokrzywdzonego, eksponujący rozbieżności jakich w ich treści, bądź w powiązaniu

z wyjaśnieniami oskarżonych dopatrzyl się sąd I instancji, bowiem kwestia ta również została wnikliwie i przekonująco rozstrzygnięta.

Analizując treść zeznań M. S., wbrew tym zarzutom, nie sposób doszukać się takich jego oświadczeń, które podważałyby wiarygodność tego dowodu. Nie wskazali ich także skarżący w złożonych apelacjach.

Nie ma też racji obrońca P. S. kwestionując ustalenie Sądu Okręgowego w zakresie niebezpiecznego dla życia pokrzywdzonego charakteru działania tego oskarżonego, którą to uwagę odnieść należy także do zarzutu zawartego w apelacji obrońcy oskarżonego K. K. (2).

Zarówno sąd I instancji jak i sąd odwoławczy mógł bezpośrednio zapoznać się z zabezpieczonym w toku postępowania metalowym, ciężkim kastetem, posiadającym dodatkową wypustkę zwiększającą siłę zdawanych z jego użyciem ciosów i tym samym ocenić jego właściwości.

Bez wątplenia cechy tego narzędzia jak i sposób jego użycia przez oskarżonego, w tym miejsca, w które godził, zlokalizowane w obrębie niezwykle wrażliwego organu ciała jakim jest głowa człowieka, dawały pełną podstawę do dokonanej przez sąd merytoryczny takiej oceny faktycznej a następnie prawnej działania bezpośredniego sprawcy oraz oskarżonych z nim współdziałających. Stwierdzić też trzeba, że zasięganie wiedzy specjalistycznej dla stwierdzenia takiego charakteru przestępczego działania, w tym przypadku, nie było niezbędne, zaś rodzaj i rozmiar obrażeń jakich w wyniku tego działania doznał pokrzywdzony absolutnie się temu nie przeciwstawiają.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia przedstawionych w apelacjach zarzutów oraz sformułowanych tam wniosków.

Uznał także, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy, w pełni znajdujący oparcie w poczynionych ustaleniach, zindywidualizował zakres odpowiedzialności każdego z oskarżonych, mając na względzie wypełnioną rolę i stopień winy.

Wymierzając każdemu z oskarżonych karę wziął również pod uwagę okoliczności dotyczące każdego z nich z osobna, w tym ich właściwości, stopień demoralizacji, dotychczasowy tryb życia jak i postawę zaprezentowaną podczas postępowania.

Uwzględnił też wiek oskarżonych. Wyraźnie zróżnicował wymierzone kary bacząc na to, by nie przekraczały stopnia winy i szkodliwości społecznej przypisanego czynu a zarazem, by stanowiły właściwą i uzasadnioną okolicznościami sprawy represję karną.

Sąd Apelacyjny uznał orzeczone wobec oskarżonych kary za współmierne i należycie respektujące dyrektywy wynikające z przepisów kodeksu karnego. Z tych też względów nie dopatrył się podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku także i w tym zakresie.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono po myśli art. 624 § 1 k.p.k. zwalniając oskarżonych od obowiązku ich uiszczenia z uwagi na ich sytuację materialną.

SSA Mariusz Żak SSA Barbara Suchowska SSA Helena Kubaty